

Молодіжний комуністичний клуб

ІМ. ДІДЧИЖЕВСЬКОГО

ОРГАН КІРОВОГРАДСЬКОГО ОБКОМУ АКSMУ

ГАЗЕТА ВИХОДИТЬ З 1939 РОКУ

Рік видання XVI
№ 106 [2054]

ЧЕТВЕР, 4 вересня 1975 року

Ціна 2 коп.

ТРУДОВА ДОБЛЕСТЬ
XXV З'ІЗДОВІ КПРС

- УДАРНИКИ ЗУСТРІЛИСЯ В РАЙКОМІ
- ДО ЛЕНІНСЬКОГО УРОКУ
- ЯКИЙ ТВІЯ КОМПЛЕКСНИЙ ПЛАН?

ЯК БОЙОВУ програму дій зустріла молодь нашого району вихід у світ постанови ЦК КПРС «Про соціалістичне змагання за гідну зустріч XXV з'їзду КПРС». Райком комсомолу одразу ж приступив до розробки та здійснення ефективних комплексних заходів по мобілізації юнаків і дівчат на виконання положень цього документа. У первинних комсомольських організаціях на підприємствах і в установах Ленінського району пройшли мітинги, збори, на яких юнаки і дівчата взяли підвищені соціалістичні зобов'язання по достроковому виконанню планів завершального року п'ятиріччя. Відбулась ділова розмова про прискорення темпів виробництва, про підвищення якості продукції.

Турбогу про якість продукції оголосили найпершою своєю справою спілчани дослідного заводу ОКВ СВМ. Комітет комсомолу розробив конкретні заходи участі молодих виробників у боротьбі за марку свого підприємства. Передбачено створити пости якості при ВТК, шириться рух за право випускати продукцію з особистим клеймом. Дні найвищої продуктивності праці, ефективного використання верстатів і обладнання в честь 40-річного ювілею стахановського руху пройшли на робочих місцях молодих червонозорівців.

Райком комсомолу велику увагу надає ролі кожного члена Спілки у виконанні конкретних завдань, збільшенні його особистого внеску в загальну справу — гідну зустріч XXV з'їзду КПРС. Рекомендовано всім первинним переглянути особисті комплексні плани комсомольців і молоді — учасників заключного етапу Ленінського заводу «П'ятиріччя — переможний фініш! XXV з'їзду КПРС — гідну зустріч!» з тим, щоб включити до них більш високі показники. Такі ж корективи будуть внесені і в зобов'язання комсомольців к омолодіжних колективів.

КОЖНОМУ — КОНКРЕТНЕ ЗАВДАННЯ

У своїх заходах по гідній підготовці до XXV з'їзду КПРС райком передбачає широку організаційську і ідейно-виховну роботу комітету комсомолу в пошуку і використанні резервів виробництва. Перш за все, прийшла тут на розв'язок масового руху молодих виробників за економію сировини і матеріалів, впровадження нових технологічних процесів і обладнання, скорочення витрат робочого часу, залучення юнаків і дівчат до раціоналізації і винахідництва. Зараз на базі заводу «Червона зірка» готують наряду молодих уміальців. На цій розв'язковій питанні створення комсомольського фонду економії на честь XXV з'їзду КПРС за рахунок удосконалення технологій виробництва, впровадження технічних новин, економії сировини і матеріалів.

Якщо уважно подивитись на наші заходи по розгортанню трудового суперництва, помітна одна суттєва риса. Більше уваги в них — якісним показникам праці. З метою широкого залучення молоді до боротьби за підвищення якості випущеної продукції райком комсомолу передбачив створити громадську раду якості. До участі в ній будуть залучені спеціалісти народного господарства, органи державного контролю, комсомольські активісти. Слід відзначити, що до недавня ми недостатньо займалися цим питанням. Комітет комсомолу швейної фабрики, наприклад, ще торік набув цікавого досвіду участі комсомольців і молоді в боротьбі за якість виробів. Він активно допомагає партійній, профспілковій організаціям, адміністрації впроваджувати систему управління якістю продукції за методом Траспільської швейної фабрики. Та лише зараз райком узагальнює набутки швейників.

На перед'їздовій трудовій вахті велике значення має гласність соціалістичного змагання. В цьому напрямку ми намітили до кінця року провести зустрічі комсомольсько-молодіжних колективів і передовиків соціалістичного змагання в райкомі, в комітетах базових комсомольських організацій заводу «Червона зірка», швейної фабрики, головному об'єднанні «Кіровоградважавтотранс», центрального універмагу. Всюди будуть проходити також традиційні вечори трудової слави.

Складовою частиною заходів райкому у відповідь на постанову бюро ЦК ВЛКСМ, опубліковану недавно, стали і заходи, спрямовані на поліпшення роботи комітетів комсомолу в навчальних закладах. Розробляємо типові умови соціалістичного змагання для навчальних закладів за досягнення високих показників у навчанні, поведінці, суспільно-політичній практиці і праці.

Всі організаційні заходи по підготовці до XXV з'їзду КПРС райком проводить в тісному зв'язку з іншими ідеологічними і масово-політичними заходами. Почалася підготовка до проведення Ленінського уроку «П'ятиріччя — ударний фініш! XXV з'їзду КПРС — гідну зустріч!». Ним почнуться заняття в гуртках комсомольської політосвіти. Незабаром проведемо семінар пропагандистів, на якому будуть визначені конкретні шляхи підвищення ефективності комсомольської політосвіти. В 1975—1976 навчальному році особливе місце в програмах гуртків займуть найважливіші документи партії і уряду з питань внутрішньої і зовнішньої політики. В період підготовки до XXV з'їзду райком запланував провести конкурс рефератів слухачів комсомольських політгуртків за різноманітною тематикою. Наприклад, слухачам гуртка «Основи економічних знань» пропонується тема «Мій завод від з'їзду до з'їзду».

Спалах трудового ентузіазму викликала постановка ЦК КПРС «Про соціалістичне змагання за гідну зустріч XXV з'їзду КПРС». Райком, комітети комсомолу нашого району своїм найпершим завданням в цій дії бачать — йти в маси комсомольців і молоді, стояти на чолі всеохоплюючого соціалістичного змагання юнаків і дівчат на перед'їздовій вахті.

Ю. КУЛИКОВСЬКИЙ,
другий секретар Ленінського РК ЛКСМУ.

м. Кіровоград.

Комсомольсько-молодіжний екіпаж Станіслав Сторожук, кращий на косовиці ранніх зернових, показав високі результати в роботі і на заготівлі кормів. Члени екіпажу Станіслав Яценко та Євген Крижановський разом з керівником колективу ударно працювали на фініші косовиці силосної кукурудзи. Змінені зобов'язання — скосити качанисту на площі 6,1 гектара. А колектив за сім останніх

ЗА НЕДІЛЬНИК — НАДПЛАНОВІ ТОННИ

днів зібрав зелену масу на площі 62 гектари.

За прикладом передових механізаторів працювали на заготівлі кормів ще 40 юнаків і дівчат господарства, які влилися до комсомольсько-молодіжного кормодобувного загону, очолюваного Євгеном Крижановським.

Комсомольці і молодь взяли участь у двох недільниках, заклавши в траншеї понад 400 тонн зеленої маси. Силос, заготовлений під час останнього недільника, був надплановим. А всього в траншеях закладено 5375 тонн цього цінного корму. Зараз розпочалося зби-

РАТНЯ КУКУРУДЗИ. Кормозаготівельники зобов'язалися приготувати для громадського тваринництва ще 2050 тонн силосу із бадилля кукурудзи.

М. КОВТОНЮК, комбайнер, член комітету комсомолу колгоспу «Більшовик» Гайворонського району.

ШВИДШЕ І ЯКІСНІШЕ

Пропускна спроможність залізничної колії багато в чому залежить від оперативності, з якою обслуговуються состави. Розуміючи це, члени комсомольсько-молодіжної зміни імені Паєла Корчагіна пункту технічного огляду вагонів (бригадир — молодий комуніст Віктор Коваленко) постійно вдосконалюють свою професійну майстерність. Тут працює школа передового досвіду. Немало цінних рекомендацій подали Ана-

толій Кубрак, Григорій Мельник та інші.

Все це приносить хороші результати. Молодим залізничникам вдалося скоротити час огляду вагонів з 30 до 25 хвилин. У відповідь на постанову Центрального Комітету КПРС «Про соціалістичне змагання за гідну зустріч XXV з'їзду КПРС», вони внесли поправку до своїх соціалістичних зобов'язань: скоротити час огляду кожного поїзда на 5 хвилин, підвищити якість роботи.

В. КОЖЕВНИКОВ, секретар комітету комсомолу Знамянського вагонного депо.

На зекономленому пальному

В центрі уваги зборів комсомольської групи автопарку Богданівського відділку колгоспу імені Леніна були слова постанови ЦК КПРС «Про соціалістичне змагання за гідну зустріч XXV з'їзду КПРС», де говориться про необхідність використати усі резерви, підвищити продуктивність праці для успішного виконання взятих соціалістичних зобов'язань.

Виступаючи Леонід Філатов, Сергій Григоренко, групкомсорг Микола Суровень говорили, що молоді водії дотримують свого слова і на високому рівні, в стислі строки закінчать перевезення пізніх сільськогосподарських культур.

Включившись у змагання за право підписати Рапорт Ленінського комсомолу наступному з'їздові партії, автомобілісти вирішили: в день з'їзду працювати на зекономленому пальному, а зароблені гроші перерахувати у Фонд солідарності.

Г. ГРЕЧАНІВСЬКИЙ, секретар комітету комсомолу колгоспу імені Леніна Ульяновського району.

КОМСОМОЛЬСЬКИЙ П'ЕДЕСТАЛ

НА ФОТО: ВГОРІ — ЧЕМПІОН ОБЛАСНОГО КОНКУРСУ СЕРЕД ОРАЧІВ ВОЛОДИМІР КАРМАЗІН; ПРАВОРУЧ — В ЗАГІНЦІ АГРЕГАТ МАРІЯ ЖИКОЛУП.

Фото Ф. ПЛАХТІЯ.

ОБЛАСНИЙ КОНКУРС ОРАЧІВ відбувся на полях Кіровського радгоспу Кіровоградського району. Кожні такі змагання — школа майстерності для молодих, адже учасники показують найкращі зразки праці.

Цього разу більшість учасників — молоді механізатори. Але їм не випадково доручили захищати хліборобську честь району. Молоді орачі показали високу майстерність, боролися за першість нарівні з ветеранами і заслужено перемогли. П'єдестал пошани навзвали комсомольським, бо всі чемпіони — члени ВЛКСМ.

Абсолютним переможцем конкурсу став тракторист колгоспу «Прогрес» Новомиргородського району, комсомолец Володимир Кармазін.

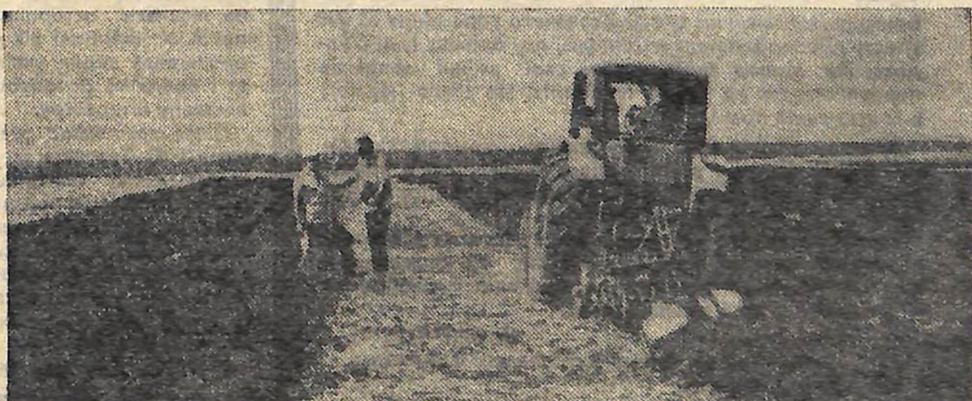
Відзначилися і спілчани Василь Круглак з колгоспу імені Шевченка Новоукраїнського району та серед жінок — Марія Живолуп з колгоспу імені Котовського Світловодського району.

Чемпіони області серед орачів нагороджені дипломами обласного управління сільського господарства та обкому ЛКСМ України. Приз «Наймолодшому учаснику конкурсу» вручено Леоніду Жигадлу — комсомольцю колгоспу імені XX з'їзду КПРС Бобринецького району.

ТВЕРДЕ СЛОВО

Глибоко продумала свої соціалістичні зобов'язання на честь XXV з'їзду КПРС комсомолка Любов Слюсаренко з колгоспу імені Артамонова. Вона на молочнотоварній фермі № 1 доглядас і вирощує групу телят. Це нова для Люби справа. Лише третій місяць, як перейшла сюди з роботи по відгодівлі порослят. Але й тут дівчина трудиться добросовісно і показує приклад великої працелюбності. За два місяці Люба Слюсаренко добилася високих приростів у живій вазі кожного теляти. За добу цей показник зріс до 920 грамів при нормі 600.

В. ЛЕВИЦЬКА, інструктор Вільшанського РК ЛКСМУ.

**ЗВІТИ І
ВИБОРИ
В КОМСОМОЛІ**

ЗАВОРГ ПРИЇХАВ У ПЕРВИННУ

ЗРАНИ прийшов перший відвідувач в райком комсомолу. І, видно, дуже поспішав. Це був секретар комсомольської організації колгоспу імені Леніна Валерій Жанков. І хоч за розпорядком робочий день ще не починався, в кабінеті завідуючого відділом комсомольських організацій радилися про дуже важливу справу.

— Як заочникові, мені потрібна практика, — говорив Валерій. — Пропонують в школі кілька годин фізкультури на тиждень...

— А не запустиш комсомольську роботу? — допитувався завідуючий відділом комсомольських організацій Володимир Пеев.

— Розумієш, мені ж тоді директор школи це відмовить у спортзалі. Тренуватися колгоспні спортсмени зможуть цілорічно.

Мабуть останній доказ переконав заворга райкому остаточно. Бо, хитруюато посміхнувшись, підвівся і, підсумовуючи розмову, сказав:

— Поїхали. Сьогодні я збирався якраз до вас у колгосп.

Приїзд в село працівника райкому комсомолу — це завжди подія в житті первин-

ної комсомольської організації. В кожному районі, навіть в найменшому, знаходиться більше десяти господарств І, звісно, не кожного дня туди приїждять райкоміні. Добре, коли секретар «зі стажем». Сам, пригадавши подібну ситуацію або справу, знайде вірне рішення. А якщо комсомольський вожак в «повачках» ходить? Для нього приїзд працівника райкому надзвичайно важлива подія.

Валерій Жанков — саме з категорії «повачків». Сталося так, що попередній секретар виявився людиною безвідповідальною і вся комсомольська робота в колгоспі була зведена, як кажуть, до сплати член-

ських внесків. Комсомольці не стали чекати звітно-виборних зборів і місяць тому переобрали секретаря. В райкомі знали, що Валерію Жанкову буде нелегко. Він — студент-заочник п'ятого курсу педінституту, багато потрібно над підручниками сидіти, практику проїти в школі, а тут налагоджувати роботу однієї з найбільших комсомольських організацій району. Комсомольці працюють в різних галузях господарства, саме господарство розкидане на багато кілометрів. І звістка про те, що незабаром звітно-виборні збори в їх первинній, стурбувала Валерія серйозно. Щиро кажучи, він не уявляв собі, як він поведеться на цих зборах, про що говоритиме сам особисто. Але ж раніше такі збори проїждуть у відділкових комсомольських організаціях. І йому, ватажкові первинної, потрібно допомогти провести ці збори. Тому зрадів секретар приїздові заворга райкому.

За кілька хвилин обидва сиділи в кабінеті секретаря парткому колгоспу — тут же і комітет комсомолу знаходиться. Більше говорив Володимир Пеев. Іноді загально, але про діло. Надзвичайно уважно обговорює-

ться кожна кандидатура рекомендованого складу майбутніх комітетів відділкових організацій.

— Розумієш, обов'язково потрібно, щоб до комітету увійшли бойові, принципи, нехай навіть гарячкуваті, комсомольці, — радить Пеев. — Є такі в першому відділку?

— Рая Вергелець — обліковець тракторної бригади. Я вже говорив про неї з секретарем парткому Василем Івановичем Волинцем. В бригаді вісімнадцять комсомольців-механізаторів — всі в неї завжди на виду, а вона дівчина вимоглива...

Якби, хто вслухався в ту розмову, мав би таке враження, ніби кожен, про кого говорили, присутній особисто зараз тут. Я не бачила Раї Вергелець, не бачила тракториста з третього відділку Юрія Цюпка, механізатора з другого відділку Віктора Кравця, та після розмови в комітеті вони ніби стали моїми знайомими.

Володимир Пеев, звичайно, таку ж розмову вів і в інших первинних. Звітно-виборна кампанія йде мало не місяць. І можна збитися на трафаретні рекомендації. Та час від часу він робить помітки в своєму записнику. І тоді зміст розмови доповнюється новими проблемами. Бо він вчить і вчиться сам, принаймні, вивчає стан на місці, дізнається про зміни за час від останнього приїзду в первинну. І в ході розмови не соромиться визнати й свої упущення.

Запізні повертався Володимир Пеев в райком. Від нього того дня секретар первинної дізнався, як скласти звітну доповідь, на яких питаннях зупинитися в першу чергу, на яких загострити увагу. Встиг побувати зворг в ланці по заготівлі кормів, на фермі. І запам'яталося останнє застереження секретареві:

— Не сприймай, Валерію, все, про що ми сьогодні говорили, за якусь догму. Більше сам шукай і думай, радься з комітетом.

О. БАСЕНКО,
спецкор «Молодого комунара»,
Вільшанський район.

ЗДРАСТУЙ МІСТО АНДІЖАН!

В сонячному Узбекистані розпочинається збір врожаю базовнику. Великі площі займає ця корисна рослина і, щоб зібрати її вчасно, без втрат, на допомогу узбецьким братам Батьківщина посилає своїх синів з багатьох братніх республік. Зокрема, це і комсомольсько-молодіжні екіпажі Кіровоградського авіапідприємства, які 4 вересня відлітають в Андіжанську область для обробітку базовнику отрутохімікатами. Ця операція носить назву дефоліації і застосовується для швидкого дозрівання коробочок рослин.

А загалом з України до братнього Узбекистану щодня відправляється близько ста шістдесят екіпажів для надання допомоги у збиранні врожаю.

О. ПЕТРИГА,
секретар комсомольської організації Кіровоградського авіапідприємства.

В усій країні шириться солідарність з чилійським народом в його боротьбі проти беззаконня і злочинів чилійської хунти. Мільйони людей вимагають негайного звільнення патріота своєї батьківщини, вірного друга народу Генерального секретаря Комуністичної партії Чилі Луїса Корвалана та інших політ'язнів.

На фото: молодь з табору імені Пальміро Тольятті в окрузі Карл-Маркс-Штадт (НДР) підписуються під вимогою негайно звільнити Луїса Корвалана.

Фото ЦБ — АПН.

**Сальківський
цукрозавод-
будова
комсомоль-
ська**

НЕЗАБАРОМ ПУСК

Наближається до завершення реконструкція другої черги Сальківського цукрозаводу. В ці передпунктові дні на ударній комсомольській будові області падає трудова напруга. Першою в соціалістичному змаганні за гідну зустріч XXV з'їзду КПРС, що розгорнулося серед комсомольсько-молодіжних колективів, йде бригада монтажників спеціалізованого управління № 200 тресту «Запоріжжметалургмонтаж», яку очолює Іван Ободовський. Молоді будівельники свої змінні завдання перевиконують на 30—50 процентів. Це стало нормою й їх щоденній праці.

Бригаду монтажників наздоганяють комсомольсько-молодіжні бригади з Побузького будівельного управління № 6, очолювані Петром Чабанюком, Віктором Баланюком та Володимиром Ткачуком.

Найвищої ж продуктивності праці досягли в бригаді в управління механізації будівництва, де бригадиром Іван Бореш. На прокладанні комунікацій будівельники виконують по дві і більше норми.

О. ПАВЛИЧУК,
завідуючий корпусом «Молодого комунара»,
Гайворонський район.

ПОЛІТИЧНИЙ ГАРТ

Першого жовтня тисячі молодих трудівників області розпочнуть заняття у гуртках та теоретичних семінарах мережі комсомольської політосвіти. Вони прийдуть у свої аудиторії, щоб глибше вивчити теоретичну спадщину марксизму-ленінізму, розібратися у вихідних питаннях життя, серцем прилучитися до заповітів великого Леніна. «Завдання спілок молоді», «Держава і революція», «Великий почин», «Як організувати змагання» — ці та інші безсмертні праці вождя назавжди стають для молоді найголовнішими книгами життя, орієнтиром до дії.

Цікаво дізнатися про І. П. Товстуху, людину, котра вперше організувала роботу по збиранню і опублікуванню літературної спадщини безсмертного Леніна, сама безпосередньо брала найважливішу участь у підготовці до видання творів вождя.

ПЕРШИЙ РЕДАКТОР творів В. І. Леніна

У Москві на Радянській площі височить чудова багатопверхова споруда — Будинок Центрального партійного архіву Інституту марксизму-ленінізму при ЦК КПРС. Там зберігаються рукописи безсмертних творів Володимира Ілліча Леніна.

Безцінні багатства архіву широко і плідно використовуються у працях і виданнях інституту. За час свого існування тут, на підставі матеріалів і документів партархіву, випущено у світ п'ять видань творів В. І. Леніна, два видання творів К. Маркса і Ф. Енгельса та багато інших важливих творів, пов'язаних з історією нашої партії, Радянської держави.

Помітний слід в організації наукової роботи Центрального партархіву та Інституту марксизму-ленінізму залишив Іван Павлович Товстуха (1889—1935) — полум'яний більшовик-ленінець, перший редактор творів В. І. Леніна. На жаль, життя Івана Павловича обірвалось зрані, — у 46. Але те, що він зробив для рідної партії, радянського народу, для поширення ідей великого Леніна, важко виміряти й оцінити — воно навіки залишиться в людській пам'яті.

І. П. Товстуха народився в 1889 році в селищі Березне Менського району на Чернігівщині. Закінчив початкову школу, потім вступив до міського училища, а звідти перейшов до четвертого класу реального училища. Вчився дуже добре. Шістнадцятирічний допитливий юнак не лишався осторонь бурхливих подій. У Чернігові він революційну пропаганду серед учнівської молоді і солдатів, розповсюджував нелегальну літературу.

Після закінчення реального училища І. П. Товстуха аступив до Петербурзького психо-неврологічного інституту. Але через матеріальні нестатки навчання в ньому залишив, і почав готуватися до вступу в Київський комерційний інститут. Засоби для життя добував уроками та літературною працею, до якої мав певний хист.

У 1909 році на квартирі І. Товстухи

поліція робить обшук і знаходить твори К. Маркса, Ф. Енгельса, І. Франка, М. Горького, Г. Плеханова. За каталогом у бібліотеці революціонера налічувалося 400 книг, а в наявності поліція виявила 238, отже решта нелегальної літератури мала бути у читачів. На допиті Товстуха показав, що це його власна бібліотека, яку він збирав протягом років, а про те, що деякі книги зборонені, «не знав...» Він не назвав жодного з своїх читачів. Київська судова палата жорстоко покарала Товстуху: заслання в Сибір з позбавленням всіх громадянських прав, яке відбувалося в Іркутській губернії. Там продовжував політичну роботу серед засланців і населення. Уже тоді Іван Павлович показав себе стійким революціонером, людиною принциповою, витримою і надзвичайно працюючою. Він не поривав зв'язків з своїми чернігівськими однодумцями. Передова молодь цього міста створила гурток допомоги Товстухі і у 1912 році на зібранні гроші було підкуплено охорону і влаштовано втечу Товстухи. Шлях втікача був важкий: шовх пішки, їжав в поїздах під лавками, куди його ховали пасажери.

Незабаром Товстуха виїжджав за кордон, спочатку у Галичину, а потім у Францію. В 1913 році Паризька секція РСДРП («ленінців») прийняла Товстуху в партію. На чужині довелося йому, хворому на туберкульоз легенів, працювати на важких роботах.

Після Лютневої революції повернувся в Росію. У 1917—1918 роках в Москві працював в Центральному

штабі Червоної гвардії, Народному Комісаріаті у справах національностей, а пізніше — в апараті ЦК РКП(б).

У квітні 1920 року IX з'їзд РКП(б) на відзнаку 50-річчя Володимира Ілліча Леніна постановив приступити до видання повного зібрання його творів. Іван Павлович Товстуха з притаманною йому енергією багато зробив по виконанню рішення з'їзду партії. І перше, друге і третє видання творів В. І. Леніна тісно зв'язані з іменем Товстухи. Газета «Правда» 10 серпня 1935 року писала: «Коли був створений Інститут Леніна, саме йому, Товстухі, партія доручила організацію роботи по збиранню і опублікуванню літературної спадщини свого вождя і вчителя — Леніна.

В своїй роботі в інституті Товстуха показав зразок більшовицької партійності, революційної пильності, неприхильності до найменших відхилень від марксизму-ленінської теорії...».

Працюючи над виданням ленінських творів, І. П. Товстуха особисто підготував до видання з своїми примітками перший і другий томи творів В. І. Леніна у всіх трьох виданнях. Крім того, він підготував дев'ятнадцятий том першого і двадцять сьомий том другого видання творів Ілліча.

І. П. Товстуха також підготував ряд окремих праць В. І. Леніна, які вийшли з його передмовами і примітками, зокрема: «Вибрані статті з національного питання» (1924 р.), «Що таке «Друзі народу» і як вони воюють проти соціал-демократів» (1925 р.), «Про поліпшення держ-апарату та про боротьбу з бюрократизмом і тяганиною» (1929 р.) та інші.

В останні роки свого життя І. П. Товстуха працював заступником директора Інституту Маркса — Енгельса — Леніна. Він брав активну участь у роботі журналу «Пролетарська революція», у редакційній збірник «ВКП(б) у резолюціях з'їздів, конференцій і пленумів ЦК». За видатну наукову працю: «Історія громадянської війни» І. П. Товстуха разом з групою вчених був пошмертно удостоєний в 1943 році Державної премії першого ступеня.

На XVII з'їзді партії тов. Товстуха був обраний кандидатом в члени ЦК ВКП(б), а на VII з'їзді Рад СРСР — членом ЦВК СРСР.

В рідному селищі Березному створено музей І. П. Товстухи і одній з вулиць присвоєно його ім'я.

Життя і діяльність Івана Павловича Товстухи — яскравий приклад вірного служіння комуніста справі ленінської партії і народу.

І. РЯБЕНКО,
член товариства «Знання».

НАПЕРЕДОДНІ XXIV з'їзду партії хлібороби колгоспу «Зоря комунізму» Новоархангельського району зобов'язались у дев'ятій п'ятирічці середньорічну врожайність зернових підняти до 50 центнерів. Про патріотичний почин трударів села повідомив з трибуни XXIV з'їзду Компартії України бригадир тракторної бригади Василь Іванович Моторний. П'ять років тривала наполеглива боротьба за високі врожаї. Ретельні підрахунки можливостей кожної зернової культури, впровадження найновіших досягнень науки, ефективне використання техніки, добрив і, найголовніше, — високий рівень політичного і трудового виховання колгоспників, зміцнення соціалістичної дисципліни праці, творчий пошук в повсякденній роботі, — ось ті резерви, які передували успіху, ось той шлях до визначеної мети, невторований шлях до перемоги. 1971 рік — 51,6 центнера зернових з гектара, 1972-й — 50, 1973-й — 53,2, 1974-й — 53,7, завершальний рік п'ятирічки — 44,3 центнера зернових (без кукурудзи). Отже, без врожаю кукурудзи нинішнього року врожайність зернових в дев'ятій п'ятирічці

ПРЕСА — В СТРОЮ ХЛІБОРОБІВ

НА ОБЛАСНІЯ ПРЕС-КОНФЕРЕНЦІЇ

становить 50,1 центнера з гектара. Хлібороби дотримали слова!

В цьому господарстві відбулась прес-конференція для журналістів області, організована відділом пропаганди і агітації обкому Компартії України та обласною організацією Спілки журналістів УРСР. Прес-конференцію відкрив завідувач відділом пропаганди і агітації обкому Компартії України І. П. Оліфіренко.

З інформацією про хід сільськогосподарських робіт в області, розгортання соціалістичного змагання трудівників на честь XXV з'їзду КПРС і завдання преси виступив секретар обкому Компартії України Ф. П. Дзядхун.

Про досягнення колгоспу в дев'ятій п'ятирічці, про набутий досвід господарства в боротьбі за високу культуру зем-

леробства розповів голова колгоспу «Зоря комунізму», Герой Соціалістичної Праці Л. Й. Шліфер.

Секретар обкому Компартії України Ф. П. Дзядхун, перший секретар Новоархангельського райкому партії І. С. Зубець, начальник обласного управління сільського господарства В. С. Клюй, голова колгоспу «Зоря комунізму» Л. Й. Шліфер, заступник начальника обласного об'єднання «Сільгосптехніка» Г. Ф. Акімов, заступник директора обласної сільськогосподарської дослідної станції А. Л. Ткаченко відповіли на запитання журналістів.

Учасники прес-конференції побували в тракторній бригаді Героя Соціалістичної Праці В. І. Моторного, прослухали його розповідь про участь колективу механізаторів в трудових звершеннях хліборобів колгоспу.

ЗНОВУ ми всі — тридцять шість юнаків — зібралися в класі училища. Кожен трохи змінився за літо — змужнів, подорослішав. Адаже позаду не тільки відпочинок, а й перша виробнича практика, де відчули смак справжньої роботи. Враження, спогади, розповіді... Почуваш, що знаходишся в справжньому колективі. І це особливо приємно. Рік тому, коли ми зперше переступили поріг Кіровоградського міського професійно-технічного училища № 8, все було інакше. Хлопці трималися окремими групами, мало зважали на погані оцінки. А потім були пам'ятні комсомольські збори, де ми вирішили: «Якщо прийшов учитися — вчись добре», адже саме тут, за партами, ми готуємо себе до майбутньої самостійної роботи, і від того, як будемо засвоювати знання, залежить якість нашої роботи.

За навчання взялися дружно. Кому було важче — допомагали друзі: Анатолій Черняев, Сергій Погорілий, Віктор Тарнавський. І, як результат цього — більше половини з групи закінчили навчальний рік без трійок.

Знайшлися в училищі й справи, що припали кожному до ду-

ші. Любителі радіо під керівництвом вчителя фізики Василя Івановича Шмата займалися в гуртку технічної творчості, вісім членів групи захищали честь училища в спортивних змаганнях.

КОМСОМЛ — ШЕФ ПРОФТЕХОСВІТИ

ЗАВТРА ПОЧИНАЄТЬСЯ СЬОГОДНІ

нях, а учасників художньої самодіяльності і полічити важко: Олександр Сірякевич, Леонід Смілянець, Сергій Кирилук і ще чимало наших друзів. Тому й не дивно, що протягом навчального року не було в групі жодного порушення трудової дисципліни чи правопорядку.

За підсумками соціалістичного змагання за II квартал наше учи-

лище зайняло третє місце серед професійно-технічних училищ республіки. Один з критеріїв, за яким визначався переможець — оснащеність, оформлення класів та кабінетів. Ми не стояли осторонь цієї важливої справи. Нашими руками впорядковано кабінети фізики й математики, виготовлено цілий ряд наочних сібників. І в новому навчальному ми будемо оформляти спеціальний клас — кабінет автотехніки. Оскільки в нашому училищі — перший набір автотехніків, ми гордимся, що залишимо для послідовників цілий обладнаний клас.

Зараз, уважно слідкуючи за трудовими перемогами молодих робітників у всенародному змаганні за гідну зустріч XXV з'їзду КПРС, з новими силами, з подвоєною енергією беремося за навчання. Адаже нам нести в недалекому майбутньому високе звання робітників, а завтра, як твердить відомий афоризм, починається сьогодні. Тож, до занять!

В. КІКАВА,

комсорг групи автотехніків Кіровоградського МПТУ № 8.

До трудящих Знамянки завітала заслужена артистка УРСР, лауреат Державної премії імені Т. Г. Шевченка Валерія Заклуїна.

Заклуїна — актриса Київського державного російського драматичного театру імені Лесі Українки. Але ми знаємо її і як виконавицю багатьох ролей в кіно.

Дебют Валерії в кінематографії — у фільмі «Театри і шанувальники». Потім знімалась у стрічках «Всі докази проти нього», «Дума про Ковпака», «Сибірячка». А найбільший успіх виявив на долю кіножартів «До останньої хвилини», де актриса грала головну роль. Зараз вона знімається у новому двосерійному фільмі «Любов земна і доля» за однойменним романом П. Проскуряна.

У Знамянці В. Заклуїна зустрілась з глядача-

АКТРИСА — В ЗАЛІЗНИЧНИКІВ

ми у клубі водолікарні та на літньому майданчику кінотеатру імені Фрунзе. Вона розповіла про свою роботу в кінематографії, про героїв, яких створила на екрані та сцені. Глядачі подивилися також кінофільм «Всі докази проти нього».

В. ЧОПЕНКО,

студент Київського державного університету імені Т. Г. Шевченка.

РЕПОРТЕР

◆ Твоя хата скраю?

ДУМАЮ, що це тільки мене, а й багатьох інших читачів глибоко вразили й стурбували факти, наведені в статті «А почалося не з вулика», надрукованої в «Молодому комунарі» за 26 серпня 1975 року.

Справді важко не погодитись, що почалося те зло не з вулика чи вкраденого мотоцикла або ще якогось хуліганського вчинку. Йому передують причини: запущеність виховної роботи в колективі школі. Та найгустіша тінь випадає на батьків, тобто на старших.

Не раз чую недоволених:

— У мене в душі все кипить і перевертається, коли хтось брудно ляється на людській вулиці серед білого дня, чи зухвало ставиться до старої людини, жінки, дитини.

А чи завжди ми, батьки, зробили крок до припинення цього? Не такої вже великої мужності чи ризику треба, щоб підійти до злощасного порушника й присоромити, вимогливо закликати до порядку.

«Не допоможе!» — скажете. Можливо, не відразу. Але згодиться, що коли кожен будучи свідком, зробить саме так, то це й буде ота обстановка нетерпимості до рідного роду проявів хуліганства.

Щіло ввечері, повертаючись додому, була свідком такої сцени. В автобусі майже по рожицю. Але на одній із зупинок зайшла до салону жінка Жінкою і називаю її тільки тому, що хлоп'ятко років п'яти, яке вона гримала за ручку, називало її мамою. А так мабуть, ніхто не виділяв би її з-поміж дівчаток — так молода і тендітна.

Вона чомусь пішла на задню сидіння і на істеричне спислове «а що далі було?» — тихенько продовжувала перервану розповідь.

Потім це зупинився автобус, скрилячи дверима. І після однієї такої зупинки в ньому враз стало гамірно. Зайшли хлопці. Невдовзі чути за спиною гнівний і стривожений голос.

— А ну, зараз же припини! Ти що, не бачиш, що перед тобою дитина сидить?

Озираюся — аж це та жінка. Стиснувши маленькі кулачки, вона стояла проти хлопців, які безсоромно перекридалися нецензурними словами.

— Тобі що, мамашо, життя надоїло? — цинічно питає один з гурту.

— Ще одне слово — і ти пошкодуєш, — впритул підійшла вона до нього.

Тут саме автобус зупинився.

— Вийди зараз же, — показала вона йому на розчинені двері.

Вони спробували хіхікнути. Але тон її був настільки вимогливим, а вигляд рішучим,

що хлопцям нічого іншого не залишалось, як покинути автобус.

Повертаючись до сполошеного сніпа, вона не то йому, не то так, про себе, сказала:

— Порозумієшся язички, соромно з дитиною кудись вийти.

— І не побоялись ви? — запитала в неї.

— Чого там не боялась? — здивувала вона мене своєю відвертістю. — Але що робити? Почули б ви, яке горять ці «парубки».

„ВИНУВАТИ БАТЬКИ...“

Вона взяла за руку свого малюка і жваво зацокало каблучками.

А мені подумалось, що цей хлопчина, як впросто, теж пішов би не пройде мимо зла. Він обов'язково припинить. А урок такого — йому яскраво піднесла мама.

Враз пригадалася й інша картина. Сусідський п'ятирічний Геня, захищаючись від сліз, розповідав знайомій жінці:

— Тьотю, а ваш Вовка об'є дівчинку.

Зачувши це, Геня бабуся зі злістю смикнула малюка за руку:

— Скільки разів я тебе вчила не ябедничати. Ти знаєш, що тобі Вовка завтра зробить за це? Він же тебе поб'є...

— Як ви можете говорити таке дитині? — не втрималась я. Правильно ти зробив, Геню.

— А ви не втручайтесь не в своє, — метнула іскру на мене Геня баба. — Я знаю, як виховувати дітей.

І потягла внука до хати.

Я стояла приголомшена. Припустимо, що Геня впросто добрим хлопцем. Він не буде таким, як «отой» Петро і йому подібні. Але оця обвинувальська позиція «Мене ж не чіпають» або як її в народі іменують «Моя хата скраю...» — чи не вона «падихає» хлопців, яким «море по коліна», на «подвиги»?

Сім'я, і тільки сім'я повинна посіяти в душу дитини зерна добра і непримиренності до різного роду вад. Тоді й не буде у нас антиподів комуністичній моралі.

А. ЛАСУН,

вчителька. м. Кіровоград.

● **ТОКІО.** Далеко не всім випускникам японських середніх і вищих навчальних закладів вдасться влаштуватися на роботу в наступному році. Як свідчить газета «Томіурі», навесні наступного року, коли закінчиться навчальний рік, 79 компаній взагалі не передбачають зазрешувати на роботу жодного молодого спеціаліста або ж скоротять приліом більш як наполовину. Навесні наступного року «всмануца поява цілої армії молодих спеціалістів, які опинилися без занять», пише «Томіурі», зв'язуючи цю перспективу із загальним економічним спадом у країні.

ТВІЙ РОВЕСНИК ЗА РУБЕЖЕМ

На церемонії відкриття семінару виступила прем'єр-міністр республіки Шрі Ланка Сірімаво Бандаранайке.

● **ПАРИЖ.** Проблема трудоваштування молоді, що закінчила школу, як відзначає преса, стає загальнонаціональною проблемою. Два найбільших профспілкових об'єднання Франції ЗКН і ФДКП вирішили провести на початку жовтня масові маніфестації трудящих на підтримку права молоді на працю.

● **КОЛОМБО.** Семінар на тему «Індійський океан — зона миру» відкрився в столиці республіки Шрі Ланка. Він проводиться з ініціативи молодіжної ліги партії свободи Шрі Ланка.

Фото В. ДЯЧЕНКА.

● «ЗІРКА» — В ЛІДЕРАХ. ● СХОДЖЕННЯ ЗНАМ'ЯНСЬКИХ ЗАЛІЗНИЧНИКІВ.
● НА П'ЕДЕСТАЛІ — ЛЮБОВ РУЧКА.

„ЮНІСТЬ-75“ ФІНІШУВАЛА

Фінішувала всесоюзна багатоденна велосипедна гонка юніорів, присвячена XXV з'їздові КПРС. 817 кілометрів складної траси було по-

долано за шість днів у семи етапах. Гонка була зірковою — старт і фініш кожного етапу — у Львові.

В командному заліку найсильнішою, як і торік, стала команда Збройних Сил. Друге місце — у спортсменів Ленінградського державного інституту фізкультури, третє — у «Динамо».

Золотий жетон в особистій першості завоював волгоградець із збірної команди сільського ДСТ Анатолій Славуца.

«Срібло» дісталось ленинградцеві Сергієві Сухорученкову («Трудові резерви»), а «бронзу» — Вікторіві Кальсіну («Спартак», Алма-Ата).

— Це наші олімпійські надії, — сказав представник Федерації велосипедного спорту СРСР Євген Босчин. — Деяким з них у 1980 році доведеться захищати спортивну честь країни на Московських олімпійських іграх. Більшість гонщиків показала добрі результати.

«ЗІРКА» — «КРИВБАС» — 2:0

В шостому турі чемпіонату країни з футболу серед команд майстрів класу «А» другої ліги кіровоградська «Зірка» на своєму полі приймала криворізький «Кривбас». Уже на перших хвилинах господарі поля створили у штрафному майданчику гостей кілька небезпечних моментів. На сьомій хвилині один з них використав Олександр Снітько. І примусив воротаря «Кривбасу» Анатолія Усакова виїняти м'яч із сітки. Окріплені успіхом, кіровоградці не припиняють атак. Активно підтримують форвардів півзахисники, особливо капітан команди Юрій Касюшин. П'ять хвилин до кінця гри обіграні захисники, віч-на-віч з голкіпером гірників виходить Снітько. Красивий удар, і Олександр стає автором другого гола. На тридцять першій хвилині тільки штанга врятувала «Кривбас» від третього м'яча. Арбітр зустрічі — суддя республіканської категорії із Чернівців Микола Брєв зафіксував перемогу «Зірки» з рахунком 2:0.

Зараз «Зірка» набрала двадцять сім очок, забиває у ворота своїх суперників двадцять вісім м'ячів, а у свої пропустила менше всіх (одинадцять) і займає друге місце у турнірній таблиці шостої зони.

5 вересня вона грає у Чернівцях з «Буковинною», 9 вересня — в Ужгороді з «Говерлою», а 12 вересня проведе півфінальний матч на Кубок України з спартаківцями Івано-Франківська.

Ч. ШАБАЛІН.

ТУРНІРНА ТАБЛИЦЯ НА 2 ВЕРЕСНЯ

	І	В	Н	П	М	О
«Автомобіліст»	22	9	10	3	28	13
«Зірка»	22	10	7	8	28	11
«Кривбас»	22	9	8	5	24	19
СК Чернігів	21	10	8	6	25	13
«Суднобудівник»	22	9	6	7	31	22
«Фрунзенець»	21	9	8	6	19	16
«Динамо»	21	7	9	5	21	15
«Говерла»	22	8	7	7	16	16
«Буковина»	21	7	9	5	22	24
СК Луцька	22	7	8	7	32	21
«Колос»	21	8	6	7	20	24
Команда м. Тирасполя	20	7	7	6	24	26
«Авангард»	22	8	5	9	18	21
«Хімія»	20	8	3	9	24	19
«Локомотив» В	21	6	8	8	21	29
«Локомотив» Ж	22	2	4	16	13	41
«Локомотив» Х	20	2	4	14	15	46

ЧЕМПІОНИ — ЗНАМ'ЯНЧАНИ

Сім днів на знам'янському стадіоні «Локомотив» тривала першість Одесько-Кишинівської залізниці з футболу. В змаганнях брали участь представники Одеси, Кишинєва, Херсона, Котовська, Шевченкового та Знам'янки.

Вперта боротьба за звання сильнішої команди розгорнулася між шевченківцями та організаторами цих змагань.

Перед останнім туром становище цих колективів було таким: знам'янчани мали сім очок при співвідношенні забитих і пропущених голів — 8:0, а шевченківці — шість очок і різницю м'ячів 12:2. Напруженим був поєдинок. За дев'яносто хвилин суперники обмінялися голами. Фінальний свисток головного судді пролунав, коли на табло був результат 1:1. Це задовольняло господарів поля. Вони набрали вісім очок із десяти можливих і стали чемпіонами залізниці цього року. Другу сходинку (сім очок) зайняли шевченківці, третю — молдавські спортсмени.

Знам'яниці здобули право брати участь в розіграві чемпіонату республіканської ради товариства «Локомотив», яка розпочнеться 12 вересня у їхньому місті.

Т. ПАНТЕЛЕЙЧУК.

ПОЧЕСТИ — НАЙСИЛЬНИШИМ

НА ФОТО: Л. РУЧКА ПЕРЕД ФІНІШЕМ.

О. ДЕМЕХА. Фото М. ТЕРНАВСЬКОГО.

ТРИ ДНІ стадіон спортивного клубу «Зірка» був у розпорядженні легкоатлетів. Тут проходив чемпіонат Центральної ради ДСТ «Авангард» серед дорослих і першість серед юніорів.

Свої досягнення демонстрували близько трьохсот представників областей України. Серед них — 55 майстрів спорту міжнародного класу та майстрів спорту СРСР.

Біг на 100 метрів виграли майстри спорту Наталія Писаревська (Донецьк) та дніпропетровець Євген Алешко. Їх час відповідно — 11,9 та 10,7 секунди. Планку, встановлену на висоті 176 сантиметрів, подолав майстер спорту з Дніпропетровська Наталія Прокопченко, а з чолівіків тут сильнішим був киянин Олександр Журба — 205 сантиметрів. Запорожець Євген Михайлюк не мав собі рівних у метанні диска — 54 метри 4 сантиметри. А його земляк Володимир Белянкіч подолав п'ятикілометрову відстань за 14 хвилин 25,4 секунди. Людмила Шурко (теж із Запоріжжя) посіла перше місце з бігу на 100 метрів з бар'єрами (13,9 секунди). Член збірної команди юніорів країни донецький майстер спорту Сергій Чаплигін стрибнув з жердиною на 4 метри 80 сантиметрів, а його земляк Віктор Третьяков у десятиборстві набрав 7541 очко.

У перший день порадувала своїми результатами наша землячка кандидат у майстри спорту Любов Ручка: піднялася на найвищий щабель п'єдесталу пошани з бігу на 800 метрів. Її час — 2 хвилини 12 секунд. Нарівні з іменитими суперницями була учениця олександрійського індустріального технікуму Ольга Демеха. Ця молода здібна спортсменка у другий день поєдинків виграла біг на 1500 метрів, подолавши дистанцію за 4 хвилини 34,6 секунди.

В командному заліку переможцем у першій групі став дружній, вольовий колектив Донецької області (328 очок), на другому місці — кияни (311 очок), на третьому — запорожці (295 очок).

В другій групі областей сильнішими були житомирці (174,5 очка), другими — полтавчани (174), третіми — ровненчани (151,5 очка). Кіровоградці у цій групі посіли п'яте місце. У них — 115 очок. Цього й слід було чекати, бо спортивну честь області захищало лише п'ять чоловік, які (крім двох чемпіонів) показали низькі результати.

В. ТВЕРДОСТУП.

ДОВІДКОВИЙ ВІДДІЛ МК

ДЕ ЗАКИНУТИ ВУДКУ?

«Шановна редакціє! Може, ти нам допоможеш? А справа ось в чому. Де ми тільки не були, куди не їздили рибалити — і всюди: в Калинівці, у Вишняковому, Соколівці, Кар-

лівці, Новопавлівці й багатьох інших місцях нам не дозволяють ловити рибу.

Не подумайте, що ми якісь там браконьєри. Зовсім ні. Рибу не глушимо, сітками не тягемо, не перетинаємо ставок переметами та закидушками, а ловимо справедливо — вудками. Чому ж тоді нам

забороняють? Можливо, в цих ставках розводять рибу чи запустили малька? То дайте адреси, де можна було б порибалити.

С. ШМАТЬКО, А. ШИЛІН, В. ШАМАНСЬКИЙ та інші. Всього 11 підписів. м. Кіровоград.

Від редакції: З цим листом ми звернулись в обласне управління сільського господарства. Як повідомив нас старший зоотехнік відділу рибництва П. Ф. Пичко, в колгоспних ставках ловля риби будь-якими методами суворо заборонена. Для цього існують спеціально відведені місця, закріплені за товариством мисливців та рибалок. Найближчі адреси таких — Пелеківська та Сугоклівська (міський сад) водойми.

Наша адреса і телефони

316050. ГСП, Кіровоград-50, вул. Луначарського, 36. Телефони: відповідального секретаря та відділу комсомольського життя — 2-45-35, відділу пропаганди, відділу листів і масової роботи — 2-45-36, відділу військово-патриотичного виховання та спорту — 2-46-87.

Газета виходить у вівторок, четвер, суботу.

«МОЛОДИЙ КОМУНАР» — орган Кіровоградського обкома ЛКСМУ, г. Кіровоград.

Друкарня ім. Г. М. Димитрова обласного управління у справах видавництва, поліграфії і книжкової торгівлі, м. Кіровоград, вул. Гліпки, 2.

ПОГОДА

Вдень, 4 вересня, на території області й міста Кіровограда переважає: мінлива хмарність, без опадів, вітер південно-східний, 7-10 метрів за секунду, температура повітря по області 25-30, по місту 26-28 градусів тепла. 5-6 вересня — незначна хмарність, без опадів, вітер південно-східний, 5-10 метрів за секунду, температура повітря вночі 10-15 градусів, вдень 24-29 градусів вище нуля.

Редатор М. УСПАЛЕНКО.

Журналіст Сергій Іванов пише про проблеми, які обговорюватимуться на Міжнародній конференції з питань штучного інтелекту, яка відкрилась 3 вересня в Тбілісі.

Штучний інтелект: реальність і перспективи

Дмитро Поспелов, член оргкомітету і робочої групи з підготовки до конференції в Тбілісі, звертає увагу на створення Еншоу Ткугу програму УТОПІСТ (універсальний транслятор, орієнтований проблемно).

— Подібні програми, — розповідає він, — створюються не для розв'язання окремих завдань, а щоб допомогти машині створити самій собі програму, коли вона зіштовхнується з тою чи іншою проблемою. В пам'яті машини зберігаються не програми для вирішення окремих завдань, а дано на зразок стандартних блоків, з яких можна скласти будь-яку програму.

Всі дані, які зберігаються в пам'яті ЕОМ, — іррегулярні Поспелов, — організовані не так, як у людини. В ЕОМ дані зберігаються у вигляді не пов'язаних між собою масивів. Зараз ми намагаємось вкласти в оперативну пам'ять машини структурну семантичну модель, в якій відбивалися б зв'язки між масивами. Одержавши запитання, машина повинна буде звернутись до структурної моделі і з її допомогою витягнути з своєї пам'яті все, що стосується теми запитання.

За подібними принципами будується і програми для управління роботами. Інші роботи майже не відрізняються від верстатів в програмним управлінням. Хіба що у верстатів немає механічних рук, очей-телекамер та коліс. Роботи повинні вмійти орієнтуватись у певному середовищі, розпізнавати і класифікувати об'єкти, планувати власні дії і самонавчачис в процесі роботи. Вони повинні бути інтегральними — адативними і до дій, і до «міркувань».

До побудови таких роботів веде багато шляхів: кожен визначається завданням, яке людина ставить перед машиною. Вченим, які збирались у Тбілісі, будуть продемонстровані, наприклад, «шестиніжки», створені в Інституті прикладної математики Академії наук СРСР під керівництвом члена-кореспондента Академії наук СРСР Дмитра Охонієвського. Доведено, що для пересування порівняно поверхнею далекої планети або океанського дна шестипалих роботів підходять найбільше: він пайстівікітний.

Диалог з інтегральним роботом (природною мовою) можна вести і з допомогою ДІЛОС (діалогової інформаційно-логічної системи). Аналізуючи семантичну модель проблеми, ДІЛОС дає людині не тільки інформацію взагалі, але й по-ралу. Він може пояснити, що людині потрібно робити, а що не варто.

ДІЛОС — типовий порадник. Причому — універсальний: в модель, яку він аналізує, можна вкласти знання про будь-яку галузь людської діяльності. Подібна система, створена в Массачусетському технологічному інституті, допомагає керувати величезними машинами — супермаркетами. До чого ж готують в першу чергу ДІЛОС?

— Пробити камінем, очевидно, буде Тюмень, — відповіла їй це питання автор системи Віктор Брєбрін. — Де найкраще бурити свердловини? Як з мінімумом затрат прокласти трубопровід? Як організувати роботу монтажників? Про все це люди радитимуться з ДІЛОС.

Можливо, пробити камінем буде Тюмень, а може й Москва. В обчислювальному центрі Мосради думають над оптимізацією управління такою надскладною системою, як місто, над плануванням нових житлових кварталів і засобів побутового обслуговування, прокладенням вулиць і підземних комунікацій — складов, над тим, як пов'язати тисячі осіб, щоб вони не суперечили одне одному. Тут потрібна інформаційна система з гнучкою пам'яттю, невмолимою логікою, із здоровим глуздом і високим інтелектом. Яким такою системою і може стати ДІЛОС.

С. ІВАНОВ. АПН.